

DOI 10.36074/logos-06.02.2026.006

МОДЕЛЬ РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ ДИВЕРСИФІКОВАНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР З УРАХУВАННЯМ ЇХНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Кособуцький Микола Олексійович¹, Козик Андрій Васильович²

1. аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», УКРАЇНА

2. аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», УКРАЇНА

Будь-яке підприємство характеризується різними видами економічного потенціалу. Зокрема, можна виділити маркетинговий [1], збутовий [2–4], виробничий [5] та інші складники сукупного потенціалу компаній. Особливої уваги заслуговують потенціал покращення властивостей підприємств, зокрема їх стійкості та здатності до адаптації [6], та потенціал ресурсозбереження [7–9], реалізація якого відображається у ресурсозберігаючій моделі розвитку [10–13] та у технологічних змінах, що відбуваються [14–18]. Зокрема, суттєвого значення для забезпечення конкурентоспроможності підприємств набуває впровадження ними енергозберігаючих та інших інноваційних проєктів [19]. Проте на шляху до цього виникають різноманітні перешкоди [20–25]. Їхнє подолання потребує, серед іншого, розроблення стратегії диверсифікації діяльності, що, своєю чергою, зумовлює необхідність формування дієвої системи розподілу прибутку диверсифікованих бізнес-структур.

Такий розподіл вимагає попереднього оцінювання інвестиційної потенціалу кожної стратегічної одиниці бізнесу (СОБ) бізнес-структури та врахування поділу інвестицій за джерелами їхнього фінансування.

Нехай існує певна множина проєктів, що розглядаються на предмет їхньої реалізації певною диверсифікованою бізнес-структурою. Ця множина містить певну кількість векторів в виду:

$$B_i = (O_{1i}, \dots, O_{ji}, \dots, O_{jl_i}), \quad (1)$$

де B_i – вектор обсягів інвестицій у реалізацію проєктів i -тої СОБ;

ABSCHNITT 2.

UNTERNEHMERTUM, HANDEL UND DIENSTLEISTUNGEN

O_j – обсяги інвестицій у реалізацію j -того проєкту i -тої СОБ;

I_i – загальна кількість проєктів i -тої СОБ.

Враховуючи необхідність визначення джерел фінансування проєктів кожної СОБ, виникає потреба введення у розгляд ще чотирьох векторів:

$$B_{\alpha_1 i} = (\alpha_{11i}, \dots, \alpha_{1ji}, \dots, \alpha_{1li}), \quad (2)$$

$$B_{\alpha_2 i} = (\alpha_{21i}, \dots, \alpha_{2ji}, \dots, \alpha_{2li}), \quad (3)$$

$$B_{\alpha_3 i} = (\alpha_{31i}, \dots, \alpha_{3ji}, \dots, \alpha_{3li}), \quad (4)$$

$$B_{\alpha_4 i} = (\alpha_{41i}, \dots, \alpha_{4ji}, \dots, \alpha_{4li}), \quad (5)$$

де $B_{\alpha_{1i}}$ – вектор часток фінансового забезпечення проєктів i -тої СОБ за рахунок прибутку бізнес-структури;

α_{1ji} – раціональна частка фінансового забезпечення j -того проєкту i -тої СОБ за рахунок прибутку бізнес-структури;

$B_{\alpha_{2i}}$ – вектор часток фінансового забезпечення проєктів i -тої СОБ за рахунок інших, окрім прибутку бізнес-структури, внутрішніх джерел коштів;

α_{2ji} – раціональна частка фінансування j -того проєкту i -тої СОБ за рахунок інших, окрім прибутку бізнес-структури, внутрішніх джерел коштів;

$B_{\alpha_{3i}}$ – вектор часток фінансування проєктів i -тої СОБ за рахунок позик;

α_{3ji} – раціональна частка фінансування j -того проєкту i -тої СОБ за рахунок позик;

$B_{\alpha_{4i}}$ – вектор часток фінансового забезпечення проєктів i -тої СОБ за рахунок інших, окрім позикових, зовнішніх джерел коштів;

α_{4ji} – раціональна частка фінансового забезпечення j -того проєкту i -тої СОБ за рахунок інших, окрім позикових, зовнішніх джерел коштів.

Тоді завдання оптимізації розподілу прибутку диверсифікованої бізнес-структури полягатиме у встановленні таких значень елементів векторів часток фінансового забезпечення проєктів кожної СОБ, за яких максимізується ринкова вартість бізнес-структури, з урахуванням наявних у неї фінансових обмежень. Оцінювання величини таких обмежень, своєю чергою, потребує визначення фінансового потенціалу бізнес-структури. Зазначений потенціал варто розглядати як такий, що містить чотири основні складові, а саме: потенціал використання прибутку бізнес-структури з метою фінансування її інвестиційної програми; потенціал фінансування інвестиційної програми бізнес-структури за рахунок інших, окрім прибутку цієї бізнес-структури, внутрішніх джерел коштів; потенціал фінансування інвестиційної програми за

рахунок позик; потенціал фінансування інвестиційної програми бізнес-структури за рахунок інших, окрім позикових, зовнішніх джерел коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Мороз, Л. А. & Лебідь, Т. В. (2009). Стратегічний аналіз маркетингового потенціалу підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика»*, (649), 214–219.
- [2] Висоцький, А. Л. (2014). Сутність та особливості збутового потенціалу як складової частини сукупного економічного потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (24.8), 225–233.
- [3] Ємельянов, О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Моделювання процесу ціноутворення на машинобудівну продукцію. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління»*, (847), 81–87.
- [4] Ємельянов О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Діагностування достатності обсягів збутової діяльності промислових підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (26.6), 102–108.
- [5] Лесик, Л. І., Петрушка, Т. О. & Ємельянов, О. Ю. (2020). Ринкова вартість як один з індикаторів формування і оцінювання економічного потенціалу підприємств. *ЛОГОС. ОНЛАЙН*.
- [6] Yemelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L., Havryliak, A., Yanevych, N., Kurylo, O., Bodakovskyy, V., Skoropad, I., Danylovych, T. & Petrushka, K. (2023). Assessing the Sustainability of the Consumption of Agricultural Products with Regard to a Possible Reduction in Its Imports: The Case of Countries That Import Corn and Wheat. *Sustainability*, (15), 9761.
- [7] Баландіна, І. С. (2011). Принципи формування потенціалу ресурсозбереження на підприємствах у сучасних умовах. *Бізнес Інформ*, (11), 141–143.
- [8] Бурда, В. Є. (2013). Потенціал енергозбереження та напрями використання альтернативних джерел енергії у промисловості. *Економічний часопис – XXI*, (1-2), 45–48.
- [9] Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*, (8), 7–10.
- [10] Некрасова, Л. А. & Хрїстова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. *Економіка: реалії часу*, (2 (30)), 79–84.
- [11] Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. *Бізнес Інформ*, (1), 44–49.
- [12] Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. *Економіст*, (12), 72–75.
- [13] Ємельянов, О. Ю. & Гришко, В. А. (2009). Управління якістю продукції машинобудівного підприємства в процесі формування його інноваційного потенціалу. *Збірник наукових праць “Економіка: проблеми теорії та практики”* (253 (VII)), 185–191.
- [14] Caliskan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
- [15] Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
- [16] Sredojecic, D., Cvetanovic, S. & Boskovic, G. (2016). Technological changes in economic growth theory: neoclassical, endogenous, and evolutionary-institutional approach. *Economic Themes*, (54(2)), 177–194.

ABSCHNITT 2.

UNTERNEHMERTUM, HANDEL UND DIENSTLEISTUNGEN

- [17] Lesinskyi, V., Yemelyanov, O., Zarytska, O., Petrushka, T. & Myroshchenko, N. (2022). Designing a Tool-Set for Assessing the Organizational and Technological Inertia of Energy Consumption Processes at Enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, (6(13)), 29–40.
- [18] Козик, В. В., Ємельянов, О. Ю. & Політанська, О. Л. (2009). Визначення чутливості інвестиційної ефективності до зміни ефектоутворюючих факторів виробництва інноваційної продукції. *Інвестиції: практика та досвід*, (3), 6-9.
- [19] Концеба, С. М. & Непочатенко, О. О. (2007). Енергозберігаючі технології в Україні: економічний ефект та перспективи впровадження. *Збірник наукових праць УНУС*, (63), 1–5.
- [20] Chai, K. H. & Yeo, C. (2012). Overcoming energy efficiency barriers through systems approach – A conceptual framework. *Energy Policy*, (46), 460–472.
- [21] Chiaroni, D., Chiesa, V., Franzò, S. et al. (2017). Overcoming internal barriers to industrial energy efficiency through energy audit: a case study of a large manufacturing company in the home appliances industry. *Clean Technologies and Environmental Policy*, (19), 1031–1046.
- [22] Kangas, H. L., Lazarevic, D. & Kivimaa, P. (2018). Technical skills, disinterest and non-functional regulation: Barriers to building energy efficiency in Finland viewed by energy service companies. *Energy Policy*, (114), 63–76.
- [23] Kostka, G., Moslener, U. & Andreas, J. (2013). Barriers to increasing energy efficiency: Evidence from small-and medium-sized enterprises in China. *Journal of Cleaner Production*, (57), 59–68.
- [24] Lesinskyi, V., Yemelyanov, O., Zarytska, O., Symak, A. & Petrushka T. (2021). Devising a Toolset for Assessing the Potential of Loan Financing of Projects Aimed at Implementing Energy-Saving Technologies. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 4, 15–33.
- [25] Кінаш, І. А. (2015). Бар'єри на шляху впровадження енергоефективності та енергозбереження підприємств. *Сталий розвиток економіки*, (3), 185–189.